

Arbeidsnotater

S T A T I S T I S K S E N T R A L B Y R Å

IO 63/3

Oslo, 5. desember 1963

Skogstatistikkens organisering

og

videre utbygging

Av Arne L. Aaseth

Innledning

Bortsett fra den plan om skogstatistiske undersøkelser som ble framlagt for Stortinget og vedtatt av dette i 1917, kan en si at arbeidet med skogstatistikken slik den er i dag, har vokset frem litt etter hvert som behovet for de enkelte oppgaver har meldt seg og de enkelte institusjoners organisering har gjort det mulig å gjennomføre de undersøkelser som det har vært aktuelt å ta opp.

Planen som ble forelagt og vedtatt av Stortinget i 1917, var tenkt som en engangsundersøkelse som skulle vise tilstanden på det daværende tidspunkt, og oppgaven skulle løses etter en bestemt arbeidsdeling. En videreføring av undersøkelsene var ikke forutsatt, og det ble heller ikke senere utarbeidd noen samlet plan for en fortsettelse av undersøkelsene.

De undersøkelser som ble gjennomført etter planen av 1917, var bl.a. en taksering av landets skoger. Til dette ble det opprettet en særskilt institusjon - Landsskogtakseringen - som gjennomførte arbeidet i årene 1919-1930 og fremla en samlet landsoversikt i 1933. Den andre del av de skogstatistiske undersøkelser var en skogbrukstelling som ble forestått av Statistisk Sentralbyrå. Arbeidet med denne del av undersøkelsene begynte høsten 1920, og resultatene ble publisert i 1927.

Resultatene av de skogstatistiske undersøkelser som var planlagt i 1917, den første landsskogtaksering og første skogbrukstelling, gav det viktigste grunnlag for arbeidet med en ny skoglov - skogvernloven - som ble vedtatt 12. februar 1932 og trådte i kraft fra 1. juli 1932.

Ikke for offentliggjøring. Dette notat er et arbeidsdokument og kan siteres eller refereres bare etter spesiell tillatelse i hvert enkelt tilfelle. Synspunkter og konklusjoner kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

Ved skogvernloven ble det gjennomført et organisert skogoppsyn for hele landet. Foruten å gi skogstyret som øverste oppsynsmyndighet, mulighet til effektivt å gjennomføre skogvernlovens bestemmelser, ble det også mulig gjennom de opprettede herreds- og fylkesskogråd med sine tjenestemenn, å skaffe pålitelige statistiske oppgaver som måtte til for administrasjonen og gi det nødvendige materiale til å vise utviklingen i skogbruket. Først og fremst ved statistiske oppgaver over avvirkning og skogkulturarbeider.

Da resultatene fra den første landsskogtaksering var lagt frem i 1933 ble den opprettede institusjon nedlagt. Det viste seg imidlertid ganske snart at de statistiske oppgaver som Landsskogtakseringen hadde skaffet måtte suppleres ved nye takseringer. Disse ville samtidig gjøre det mulig å nyttiggjøre seg de oppgaver som skogoppsynet skaffet til veie. Landsskogtakseringen ble derfor opprettet på nytt i 1937, og den har siden vært i kontinuerlig virksomhet.

Før Statistisk Sentralbyrå hadde avsluttet arbeidet med den første skogbrukstelling (1927), fikk det overført fra Skogdirektoratet statistikken over skogbrann og storviltjakt. Byrået hadde fra før statistikken over fløting og utbetalte rovviltpremier.

Etter hvert ble det et nærmere samarbeid mellom Byrået og Skogdirektoratet på enkelte områder av skogstatistikken. Byrået overtok således arbeidet med avvirkingsoppgavene, og med god støtte fra Skogdirektoratet satte Byrået i gang undersøkelse over forbruket av trevirke på gårdene i 1936-37 (husbehovsvirke). En tilsvarende ny undersøkelse over husbehovsvirke ble utført i 1952-53. Videre har det vært særundersøkelser for de små sagbruk i 1935-36, 1938-39 og 1947, dels for å supplere industristatistikken oppgaver for denne industrivirksomhet og dels for å klarlegge sagbruksindustriens samlede virksomhet og spredning utover distriktene og få oversikt over det samlede virkesforbruk.

Med det formål å utbygge skogstatistikken videre, fikk Byrået i 1946 egen byråsjef for denne næringsgren. Det ble da tatt opp arbeid med undersøkelser over arbeidsprestasjoner og arbeidsforhold ved hogst og kjøring. Videre ble det planlagt og gjennomført en særskilt publikasjon (årbok) for skogstatistikk. Den første utgave av denne kom i 1952. Den neste utgave omfattet årene 1953-1956, og en tredje utgave for årene 1957-1960 er under trykning. Hensikten med publikasjonen Skogstatistikk var å publisere samlet de skogstatistiske oppgaver som Byrået utarbeidde, men dessuten også å gi en oversikt over de skogstatistiske oppgaver som var innhentet og utarbeidd av andre offentlige og private institusjoner og organisasjoner i den utstrekning det var antatt å være behov for det. For skogavvirking til salg og industriell produksjon har det dessuten vært utarbeidd egne publikasjoner - i alt 6 publikasjoner omfattende tidsrommet 1936-37 til 1960-61.

I 1949-50 ble det tatt opp arbeidet med en oversikt over byggingen av skogsveier for motorkjøretøyer, bygd med og uten statsbidrag. Det foreligger årlige oppgaver for dette siden 1. juli 1950, publisert i Statistisk ukehefte og i Skogstatistikk. For jaktstatistikken har det ved siden av oppgavene over storvilt- og rovviltstatistikken vært innhentet oppgaver over jaktens omfang i form av oppgaver over utstedte jakt- og fiskekort.

Byråets kontor for skogstatistikk tok videre initiativet til gjennomføringen av en ny fullstendig skogbrukstelling. Med betydelig økonomisk støtte fra Norges Skogeierforbund ble denne holdt 1. september 1957. Resultatene av den fullstendige skogbrukstelling er publisert særskilt i to hefter.

I de snart 50 år som er gått siden de første undersøkelser over skogbruket etter moderne metoder ble vedtatt, har det som nevnt foran, vært gjennomført en del statistiske undersøkelser for skogbruket, og det har også vært et visst samarbeid mellom de interesserte institusjoner. Med unntak av Landsskogtakseringens arbeider har undersøkelsene vært tatt opp mer tilfeldig etter som de mest påtrengende behov har meldt seg. Det har således ikke vært arbeidet etter en mer systematisk samlet plan omfattende alle sider av skogbruket. Behovet for å få en mer samlet oversikt over skogbruket har dog etter hvert blitt sterkere. Det førte til at skogdirektøren i 1959 innkalte til et møte med de organisasjoner og institusjoner som hadde mest behov for en moderne skogstatistikk for å drøfte tiltak for videre utbygging av denne.

Møtet førte i første hånd til at Norges Skogeierforbund og Skogbruksforeningen av 1950 nedsatte en komité (Komitéen for skogstatistikk) med følgende oppdrag:

1. "Å utarbeide en oversikt over hvilke statistiske oppgaver angående skogbruket som innhentes her i landet, og hvordan disse blir publisert.
2. Å komme med forslag til de endringer og til den utbygging og koordinering av denne statistikk som anses hensiktsmessig på bakgrunn av det innenlandske og internasjonale behov."

Komitéen for skogstatistikk leverte sin innstilling i mai 1962. Innstillingen gir oversikt over det som foreligger av statistiske oppgaver innen de ulike områder av skogbruket og påpeker nærmere de oppgaver som bør tas opp, hvordan oppgavene best kan løses og hvordan de enkelte institusjoner kommer inn i det videre arbeid med skogstatistikken.

Komitéen for skogstatistikk nevner i sin innstilling at de mer omfattende arbeider med skogstatistikken hittil har foregått og fortsatt vil måtte foregå i følgende institusjoner:

Statistisk Sentralbyrå
Landsskogtakseringen
Skogdirektoratet
Direktoratet for statens skoger

Landsskogtakseringens arbeid er av ren skogstatistisk karakter. Det kunne derfor være naturlig å se dette arbeid i nøye sammenheng med Byråets virksomhet. Landsskogtakseringens arbeidsoppgaver er imidlertid av en så spesiell karakter at det kan arbeide uavhengig av andre institusjoner. Den utfører således selv markarbeidene og utarbeider selv resultatene som blir publisert i særskilte publikasjoner. For å få ensartethet i de statistiske oppgaver, vil det ved planleggingen likevel være naturlig å koordinere Landsskogtakseringens arbeidsoppgaver med Byråets og andre institusjoners virksomhet.

Skogdirektoratet (skogstyret) har den direkte ledelse av skogoppsynet. Det vil derfor være den mest rasjonelle ordning at innsamlingen av alle oppgaver som berører skogoppsynets arbeid fortsatt foregår gjennom dette. Både fordi Skogdirektoratet har bruk for dette i administrasjonens tjeneste og fordi dette er det mest effektive. En annen ordning kan ellers lett føre til dobbeltarbeid og unødig "gnisning". Av slike statistiske oppgaver som naturlig fortsatt bør innhentes av skogoppsynet og gå gjennom Skogdirektoratet kan nevnes oppgavene over avvirkingen, alle slags kulturarbeider, bygging av skogsveier, skogshusvær m.v.

Det er på sin plass å nevne at det alt i lengre tid har vært et godt samarbeid mellom Skogdirektoratet og Byrådet om en rekke arbeidsoppgaver. Således avvirkingsoppgavene hvor Byrådet foruten den rent statistiske bearbeidelse også utarbeider de sammenstillinger som skogdirektøren bruker i sin årsmelding. Det samme gjelder oppgavene over skogsveier hvor Byrådet tidligere innhentet direkte oppgaver over skogsveier bygd uten bidrag. Nå innhentes også disse gjennom skogoppsynet. Videre har Skogdirektoratet sløffet innsamlingen av skogbrannoppgaver gjennom skogoppsynet, da Byrådet på grunn av forholdene må innhente disse fra de enkelte kommuner. Byrådet leverer derfor særskilt utarbeidde sammendrag fylkesvis til de enkelte fylkesskogkontorer. Jeg skulle anta at det ville være mulig å utvide dette samarbeid til også å omfatte andre områder.

Når det ellers gjelder de undersøkelser som Byrådet må gjennomføre slik at det også innsamler oppgavene direkte, ville det være både betryggende og naturlig om Byrådet kunne få bruke herredsskogrådene som lokale tellingsorganer i den utstrekning det blir behov for det. Det kan gjelde både fullstendige tellinger og utvalgstillinger. På grunn av sitt arbeid har herredsskogrådene det absolutt beste lokalkjennskap, og de besitter de nødvendige faglige kvalifikasjoner.

Det har hittil vært vanlig at det ved fullstendige tellinger betales tellingsgodtgjørelse for hvert utfylt skjema. For arbeidet i det lokale tellingsorgan (styre) har det imidlertid ikke vært ydet noen godtgjørelse. Det har heller ikke vært gitt noen godtgjørelse ved utvalgstillinger, hverken for innsamlingen eller for ledelsen. I tilfelle den fremtidige ordning av skogstatistikken fører til at det regelmessig blir fullstendige eller representative utvalgstillinger, vil jeg foreslå at Byrået samarbeider med skogdirektøren om en ordning for skogrådene på samme måte som nå gjelder for jordstyrene, at skogrådene får godtgjørelse for arbeidet med de statistiske oppgaver, og at dette dekkes av departementet (Skogdirektoratet) som vanlige utgifter til skogrådenes arbeid.

Direktoratet for statens skoger vil som hittil måtte oppta og utarbeide de statistiske oppgaver for statens skoger (av alle kategorier), Opplysningsvesenets Fonds skoger og bygdealmeningene. Det vil være en selvfølge at det skjer et samarbeid slik at oppgavene passer inn i statistikken for de andre skoger i landet.

Etter rundskriv fra Finansdepartementet av 29. februar 1956 (Rundskriv A 2/58) skal alle statistiske spørreskjemaer fra statsadministrasjonen forelegges Byrået til uttalelse. Selv om dette blir gjort, vil det likevel lett kunne oppstå forskjell i oppsetning og bruk av det innhentede materiale. Dels kan det bero på at skjemaene har vært brukt i lengre tid uendret, og at nyere opplag ikke forelegges Byrået.

For skogstatistikkens vedkommende har samarbeidet med de enkelte institusjoner stort sett vært meget godt, men det har ofte skjedd noe uformelt. Jeg tror det vil spare både tid og arbeid og således bli mer effektivt hvis det kunne etableres et samarbeid i fastere former, gjerne ved et utvalg som kunne drøfte problemene etter hvert som de dukker opp. Da Landsskogtakseringen startet var det oppnevnt et taksasjonsråd, dvs. et faglig utvalg som gjennomgikk planene for arbeidet.

Ved sine undersøkelser har Byrået alltid forelagt planene for andre institusjoner og organisasjonene. For skogstatistikken som i stor utstrekning kommer til å bli avhengig av et samarbeid med flere institusjoner, skulle jeg tro at et utvalg til å gjennomgå planene med arbeidsgang og skjemaer m.v. for de enkelte statistikkoppgaver ville vise seg meget nyttig.

Statistisk Sentralbyrås arbeid med skogstatistikken spenner over et vidt felt. Utenom å gjennomføre undersøkelser som Byrået forestår selv helt ut både ved planlegging, innsamling av materialet, bearbeidelse og publisering, har det som en viktig oppgave å bistå institusjoner og organisasjoner ved planlegging av undersøkelser som disse har behov for og ønsker å utføre selv. I siste tilfelle

vil det også kunne bli spørsmål om bistand fra Byrået både ved bearbeidelsen og publisering av resultatene. Imidlertid vil det uansett hvordan og av hvem bearbeidelsen og publisering skjer, for alle instanser være av største interesse med et samarbeid helt fra første skritt en ny undersøkelse settes i gang for å kunne dekke alle behov som blir berørt av undersøkelsen, og for å få tilrettelagt resultatene slik at de kan ses i sammenheng med andre statistiske opplysninger om skogbruket.

Arbeidsoppgaver innen skog- og jaktstatistikken

Det skal først gis en oversikt over den statistikk som utarbeides i Byrået eller publiseres av dette. Herunder gis det en oversikt over hvilke oppgaver statistikken omfatter, hvilket tidsrom arbeidet med statistikken foregår og når resultatene foreligger og blir publisert. Omtalen skjer i den rekkefølge som er brukt i arbeidsoppgavene.

Jaktstatistikk. Statistikken omfatter to grupper, nemlig oppgaver over utbetalte rovviltpræmier og antall felte storvilt.

Rovviltstatistikken. Skjemaet for oppgavene ble sist omarbeidet for årgangen 1961. Materialet innhentes direkte fra lensmennene (evt. herredskasserer) og bearbeides i Byrået. Resultatene omfatter antall utbetalte præmier fordelt på dyrearter og distrikter. Fra 1961 utarbeides det oppgaver over størrelsen av de utbetalte beløp fordelt etter de fire hovedgrupper av institusjoner som bevilger pengene. Det er også mulig å gi oppgave over præmiebeløpene for de enkelte dyrearter, men det har hittil ikke vært summert. Fristen for innsending av oppgavene er 1. februar året etter det år oppgavene gjelder for. Statistikken vil som regel kunne foreligge i april-mai.

For 1962 ble den publisert i begynnelsen av mai 1963.

Storviltstatistikken. Materialet for jakten på elg, hjort og rådyr blir innsamlet av viltnemndene i de enkelte herreder og sendes til Kontoret for viltstell, jakt og fangst. For de tre siste år - 1960, 1961 og 1962 - har Byrået utført bearbeidelsen av oppgavene, og det vil være rimelig å anta at det vil fortsette.

Det har vært vanskelig å få inn oppgavene fra viltnemndene til fastsatt tid. For de år Byrået har bearbeidet materialet, har det derfor også hatt noe arbeid med purring av oppgavene. Jeg antar at statistikken vil bli raskest ferdig om Byrået overtok materialet til bearbeiding straks fristen for innlevering av oppgavene var utløpt, og så forestod innkreving av det manglende materialet. Det skulle være mulig å få statistikken for felte elg og hjort

ferdig til nyttårstider, og for rådyr hvor jakttiden utløper 23/12, i begynnelsen av mars.

For villrein får Viltstellkontoret inn oppgavene direkte fra de enkelte jaktpartier og har selv bearbeidd statistikken. Byrået får imidlertid resultatene for registrering.

Oppgavene over storviltjakten omfatter herredsvise oppgaver over antall tillatt felte dyr og hvor mange som er felt fordelt etter kjønn.

Ved utarbeidelsen av oppgavene har Byrået også forestått publiseringen. Utenom vanlig publisering har Byrået etter avtale med Viltstellkontoret, utarbeidet og mangfoldiggjort fylkesvise herredsoppgaver og sendt disse til de enkelte viltnemnder innen vedkommende fylke.

Avvirkingsstatistikk. Oppgavene til denne statistikk blir, for privat- og kommuneskoger, innhentet av herredsskogrådene og sendt til fylkesskogkontorene. Her utarbeides herredsvise sammendrag som sendes til Skogdirektoratet. Oppgavene over avvirkningen i Statens og Opplysningsvesenets Fonds skoger og bygdealmenningene innsamles i Direktoratet for statens skoger. Alt materiale over avvirkningen går videre til Statistisk Sentralbyrå for endelig bearbeidelse og publisering. Byrået utarbeider dessuten særskilte sammendrag til skogdirektøren til bruk for hans årsmelding.

Avvirkingsstatistikken omfatter all avvirkning til salg og industriell produksjon med fordeling på bar- og lauvtrevirke og i tømmer og ved (brensel). Bartretømmeret blir videre fordelt i fire virkesgrupper, nemlig til skur, cellulose- og sliperiindustri, spesialtømmer og diverse tømmer, og for hver gruppe blir det skilt mellom gran- og furutømmer. Oppgavene omfatter videre bruttoverdiene av salgsvirket særskilt for bar- og lauvtretømmer og bar- og lauvved. Bruttoverdien er verdien av framdrevet virke ved vanlig leveringssted.

Oppgavene til avvirkingsstatistikken gjelder driftsåret 1/7 til 30/6. Fylkesskogkontorene skal sende herredssammendrag til Skogdirektoratet innen 1/4 i året etter driftsårets avslutning. For 1961-62 skulle oppgavene således være innsendt innen 1/4 1963. Statistikken for 1961-62 ble publisert i SU i midten av september 1963. Utenom publisering av det enkelte års oppgave, har Byrået utarbeidd en særskilt serie publikasjoner - Skogavvirkning - som har detaljerte herredstall for en treårsperiode. Den siste publikasjon i denne serie var for årene 1958-59 til 1960-61. Det er nå meningen at denne seriepublikasjon skal opphøre og at avvirkingsstatistikken skal tas inn i publikasjonen Skogstatistikk.

Fløtingsstatistikk. Oppgavene innhentes av Byrået direkte fra fløtingsforeningene. Skjemaene til innhenting av oppgavene har, bortsett fra redaksjonelle endringer, vært det samme siden 1947. Oppgavene gir opplysninger om fløtet kvantum i stokketall og kubikkmasse i fast mål, spesifiserte oppgaver over de

samlede fløtingsutgifter, oppgaver over antall fløtere i hoved- og bivassdrag, sorterere, båtmannskaper og funksjonærer, deres arbeidstid i timer og utbetalt lønn. Det gis videre opplysninger om fløtingens varighet og om det foregår sortering av fløtingstømmeret.

Skjemaene sendes ut omkring midten av oktober måned, og frist for innsending av oppgaver er 1. desember. I de største vassdrag holder imidlertid fløtingsarbeidet på til utgangen av året (og i enkelte tilfelle lenger). For disse vassdrag kan oppgaver ikke leveres før i februar-mars måneder, og resultatene kan først være ferdig bearbeidd i mai-juni. For 1962 ble resultatene publisert 10. juni 1963.

Skogbrannstatistikk. Materialet til denne statistikk innhentes direkte fra ordførerne i de enkelte kommuner, med frist for innsending 1. februar. Nytt oppgaveskjema ble tatt i bruk fra og med 1961.

Det gis oppgaver for hvert enkelt branntilfelle, hva slags mark som var brent og størrelsen av det brente areal, hvor stor skade som ble voldt og fordeling av skadene i skader på skog og mark og i skader på materialer, redskaper og hus. Det opplyses videre om størrelsen av slokkingsomkostningene, tidspunktet når brannene begynte, hvor lenge de varte, hvor mange personer som deltok ved slokkingen, hvor mange dagsverk som gikk med til dette og hva som var årsak til at brannene begynte. Det gis videre opplysning om hvor store beløp som var brukt siste år til forebyggende brannverntiltak.

Bearbeidelsen av oppgavene skjer vanlig i mars-april måneder. Oppgavene for 1962 ble publisert 9. mai 1963.

Driftsutgifter i skogbruket. Statistikken over driftsutgiftene i skogbruket er et rent beregningsmessig arbeid utført med støtte i foreliggende oppgaver. Arbeidet har som formål særlig å belyse to ting: Det ene er å vise forholdet mellom tømmerpriser (basispriser) og driftsutgifter ved vanlig skogsdrift. Det andre er å skaffe materiale som gir visse opplysninger om skogbrukets nasjonaløkonomiske betydning.

Driftsutgiftene beregnes pr. kubikkmeter tømmer framdrevet til vanlig leveringssted. Ved å sammenlikne driftsutgiftene med den pris (basispris) skogeieren får ved levering, får man et uttrykk for verdien av trevirket på rot. Denne rotverdi er imidlertid en bruttoverdi idet de beregnede driftsutgifter bare omfatter de driftsutgifter som er forbundet med framdriften av trevirket. Skogeierens øvrige utgifter ved driften av skogeiendommen, som diverse kultur-, investerings- og administrasjonsutgifter og skatter, har man ingen beregninger over.

Av praktiske grunner er driftsutgiftene beregnet bare for de viktigste sortimenter av bartretømmer, nemlig midtmålt tømmer av gran og barket og

ubarket toppmålstømmer, mens spesialtømmer og diverse tømmer er holdt utenfor. Midtmålt tømmer av gran og toppmålstømmer utgjør i alt for siste femår ca. 88 prosent av bartretømmeret, og bartretømmer i alt svarer i samme periode for ca. 89 prosent av verdien av all avvirking til salg og industriell produksjon av både bar- og lauvtretømmer og bar- og lauvved. Foruten å vise størrelsen av driftsutgiftene og deres fordeling på hogst, kjøring, andre driftsutgifter, administrasjon m.v. er det også beregnet hvor meget av utgiftene som går ut i direkte arbeidslønn.

Oppgaven over driftsutgiftene er brukt i avsnittet om skogbruk i Økonomisk utsyn.

Tidligere var driftsutgiftene sett i forhold til basispris minus investeringsavgift. Da investeringsavgiften etter hvert blir utbetalt igjen til skogeieren, har det fra enkelte hold vært uttalt at driftsutgiftene måtte ses i forhold til basisprisen uten fradrag av investering. Det var videre fremholdt at kulturavgiften stod i samme stilling som investeringsavgiften. I siste utgave av Skogstatistikk (under trykning) er det derfor satt opp to sammenlikninger mellom pris og driftsutgift, nemlig i forhold til basispris uten fradrag og i forhold til basispris minus kultur- og investeringsavgifter.

Oppgavene over driftsutgiftene i skogbruket har vanlig vært utarbeidd i forbindelse med oversikten over skogbruk i Økonomisk utsyn i slutten av året eller så snart avtalene om skogsdriften og tømmerprisene foreligger.

Skogsbilveier. Arbeidet med disse oppgaver ble tatt opp i 1949, og i første omgang gjaldt det veier bygd med statsbidrag. Tildelingen av bidrag og utbetaling og kontroll med arbeidet gikk gjennom Skogdirektoratet. Det var da naturlig at Byrået fikk materialet til statistikken derfra. Man visste imidlertid at det ble bygd atskillige skogsbilveier som det ikke ble søkt eller gitt bidrag til. Det ble derfor snart tatt opp statistikk også over denne del av bygde skogsbilveier. Denne del av arbeidet med skogsbilveiene ble i sin helhet utført av Byrået. Den største vanskelighet med dette var å få inn de nødvendige opplysninger. Det var ingen institusjoner som hadde oversikt over disse arbeider, og det var derfor ikke mulig å kontrollere at en fikk inn alle oppgaver. Ordningen av saken ble at det lokale skogoppsyn (herredsskogrådene) skulle sende inn navn og adresse over skogeiere som bygde skogsbilveier uten statsbidrag. Byrået sendte så skjema direkte til hver enkelt skogeier. En må imidlertid gå ut fra at statistikken over skogsbilveier bygd uten statsbidrag neppe er fullstendig, men en antar at det bare er en relativt liten del som mangler.

Fra og med 1962 blir etter avtale med Skogdirektoratet, alle oppgaver over skogsbilveier innhentet av skogoppsynet. Oppgavene for kalenderåret går den ordinære vei fra herredsskogrådene, gjennom fylkesskogkontorene som sender

herredssammendrag til Skogdirektoratet innen 1. april i det etterfølgende år. Byrået får oppgavene fra Skogdirektoratet for videre bearbeidelse og publisering.

Oppgavene gir opplysninger særskilt for sommerveier (helårsveier) og vinterveier over antall anlegg, veilengde i meter som er ferdigbygd til bruk og byggeomkostninger. For veier bygd med offentlig bidrag gis dessuten oppgaver over statsbidrag og bidrag fra Rasjonaliseringsfondet for skogbruk eller fra særskilte "utbyggingsfond".

Utenom de statistiske oppgaver over antall veianlegg, veilengder og anleggsomkostninger, har Byrået beregnet de gjennomsnittlige anleggsomkostninger særskilt for sommer- og vinterveier bygd med og uten statsbidrag.

Oppgavene omfatter bare nyanlegg av skogsbilveier, herunder eventuelt ombygging av eldre veier når omleggingen er så betydelig at det får karakter av nyanlegg.

Ved siden av oppgavene over skogsbilveier blir det også innhentet oppgaver over anlegg av taubaner, tømmerrenner, broer og elveutbedringer.

Materialet til statistikken over skogsbilveiene fås fra Skogdirektoratet i april måned, og bearbeidelsen skjer vanlig i mai-juni. Oppgavene for 1962 ble publisert 27. mai 1963.

Tømmer- og vedpriser. Arbeidet med disse oppgaver er en registrering av de priser som blir avtalt for hvert år. De viktigste prisavtaler vil som regel være gjengitt i fagpressen. For mindre viktige sortimenter og fra de mer lokale distrikter blir oppgaver innsendt til Norges Skogeierforbund som alltid har vært villig til å skaffe Byrået det materiale som foreligger eller innhente dette fra de tilsluttede organisasjoner.

Fra 1920 til 1942 innhentet Byrået oppgaver over tømmer- og vedpriser (ved salg fra skogeier) gjennom fylkesskogfunksjonærene og publiserte statistikken i Statistiske Meddelelser som regel i forbindelse med publiseringen av fløtingsoppgavene. Under og etter siste verdenskrig var prisene på tømmer og ved satt som maksimalpriser og publisert i Pristidende. Senere er disse priser direkte avtalt mellom selger- og kjøperorganisasjonene, og er derfor blitt mer ensartede og omfatter større distrikter.

De oversikter Byrået har utarbeidet over tømmer- og vedpriser har i etterkrigsårene bare vært publisert i Skogstatistikk, og for de viktigste sortimenter i Økonomisk utsyn.

Arbeidslønninger i skogbruket. Disse oppgaver har vært innhentet sammen med oppgaver over arbeidslønningene i jordbruket og skal derfor ikke omtales nærmere her. Under omtalen av fløtingsstatistikken var det nevnt at for de enkelte arbeidskategorier var det oppgaver over arbeidstid og utbetalt lønn. På

grunnlag av det har man beregnet gjennomsnittlig timefortjeneste særskilt for fløtere i hovedvassdrag og bivassdrag, sorterer og båtmannskaper. Oppgavene i fløtingsstatistikken omfatter alle som var beskjeftiget, mens oppgavene over arbeidslønningene i skogbruket bare gjelder den gjennomsnittlige dagsfortjeneste særskilt for skogsarbeid og skogskjøring (mann og hest) og oppgaver over hogstpriser.

Annen skogstatistikk. De viktigste arbeidsoppgaver innen dette avsnitt har vært arbeidet med publikasjonene Skogstatistikk og Skogavvirking. Videre kommer arbeidet med skogstatistiske oppgaver til Statistisk årbok, svar på forespørsler og utarbeidelse av oppgaver til innenlandske organisasjoner og personer og FAO og andre internasjonale organisasjoner.

Som det var nevnt i innledningsavsnittet var hensikten med publikasjonen Skogstatistikk å få en samlepublikasjon for de skogstatistiske oppgaver som Byrået utarbeidet og i den grad det var mulig også analysere materialet videre og se det i sammenheng med oppgaver for andre næringer. Dessuten var det også hensikten å gi en oversikt over de skogstatistiske opplysninger som var innhentet og utarbeidet av andre offentlige og private institusjoner og organisasjoner i den utstrekning det var antatt å være behov og interesse for det.

Det var tatt sikte på at publikasjonen Skogstatistikk med tiden skulle utgis årlig. Hittil har ikke det vært mulig, og det har ført til noe merarbeid med de enkelte avsnitt. Ved årlig utgave av Skogstatistikk vil en kunne skrive tekst og tabeller for de enkelte oppgaver direkte som manuskript til publikasjonen. Med flere år mellom hver utgave vil det bli nødvendig å skrive ny tekst og ofte også nye tabeller for å se det hele i sammenheng og få det mer oversiktlig og konsentrert.

De avsnitt i Skogstatistikk som omfatter statistiske oppgaver utarbeidet i andre institusjoner og organisasjoner vil som regel bare kunne gjengis i utdrag. Det blir da nødvendig å utarbeide særskilte oversiktstabeller og analysing av materialet for å kunne gi oversikt og få sammenheng med det som foreligger fra før for vedkommende område og se resultatene i sammenheng med andre statistiske oppgaver. Bearbeidelsen av materiale som Byrået ikke innhenter selv vil derfor ofte være like arbeidskrevende som den statistikk Byrået utarbeider. Et typisk eksempel på slik statistikk som utarbeides utenfor Byrået har vi i Landsskogtakseringens oppgaver.

Av annen statistikk som allerede er tatt opp til bearbeidelse for å tas inn i Skogstatistikk er oppgaver over tømmermåling og skurlastmåling. Materialet til statistikken fås fra årsberetningene til de enkelte målerforeninger.

Under innledningen var det en kort omtale av arbeidsoppgaver innen skogstatistikken som senere har gått inn i Byråets vanlige arbeidsoppgaver, eller var engangsarbeider. Alle oppgaver ble imidlertid ikke nevnt, og det kan derfor være på sin plass å ta disse med her.

Etter henvendelse fra Norges Skogeierforbund som hadde nedsatt en komité til å undersøke den samsynlige råstofftilgang til treforedlingsindustrien, foretok Byrådet i 1954 en undersøkelse over produksjonen av bakhun og kantflis av 1953-års tømmer tilgang til sagbruksindustrien og hvordan denne ble brukt. Undersøkelsen som fikk full støtte av sagbruks- og trelastorganisasjonene, ble satt i gang i mars 1954, og arbeidet var ferdig i begynnelsen av november 1954.

Undersøkelsen som ble begrenset til Østlandet, Sørlandet og Trøndelag, omfattet alle sagbruk med produksjon for salg. Oppgavene viser antall sagbruk, deres tømmerforbruk og produksjon av bakhun og kantflis i 1953, fordelt etter distrikter og avstand fra jernbanestasjon og kai. Det er gitt opplysning om hva bakhunen videre er brukt til, f.eks. til råstoff i de forskjellige industrier, til trekullframstilling, brensel i egen virksomhet eller levert andre.

Resultatene av undersøkelsen ble først publisert i foredrag under møte i Skog og Tre og dessuten i stensilert hefte. Hovedresultatene ble senere trykt i Skogstatistikk 1953-1956 og er også trykt i Norsk Skogindustri og Skogeieren.

I samarbeid med Skogbrukets Arbeidsgiverforening og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund ble det i 1947 tatt opp arbeid med undersøkelse over arbeidsprestasjonene ved hogst og kjøring. Arbeidet med innsamling av oppgaver kom i gang driftsåret 1948-49 og fortsatte 1949-50, men måtte så oppgis på grunn av for liten tilslutning fra skogsarbeidernes side.

Utenom opplysninger om arbeidsprestasjonene under ulike forhold, var det også opplysninger om arbeidstidens fordeling i effektiv arbeidstid og fravær på grunn av proviantering, sykdom og andre årsaker, og oppgaver over fortjeneste og arbeidsdagens lengde og inndeling i skift.

På grunnlag av opplysningene om prestasjonene ved hogst (i alt 299 hoggere i de to driftsår) ble det utarbeidet en stensilert oversikt. Den gir gjennomsnittstall for tre distrikter over arbeidstid pr. dag i halvmånedsprio-der gjennom hele driftssesongen, gjennomsnittlig hogstkvantum og fortjeneste beregnet pr. dag og pr. time. Videre gis det gjennomsnittlig hogstkvantum særskilt for høst- og vintersesong og arbeidsprestasjoner for de ulike aldersgrupper. Oversikten ble sendt til Skogbrukets Arbeidsgiverforening og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, men ellers ikke publisert.

For kjørere fikk man inn så få og uensartede oppgaver at det ble ansett for nytteløst å utarbeide noen endelig oversikt.

I samarbeid med Landbruksdepartementet satte Byrået i 1941 i gang en undersøkelse over antallet av utstedte kort for jakt og fangst av småvilt og utstedte kort for fiske. Resultatene som omfattet årene 1935 til 1941, ble først publisert i Statistiske Meddelelser 1948.

En ajourføring av statistikken fram til 1949 ble utført i 1950. Disse resultater ble publisert i Statistiske Meldinger 1951. Det ble videre innhentet og bearbeidd oppgaver både for 1950 og 1951, men resultatene for disse år har ikke vært publisert.

Oversiktene gir oppgaver over antall utstedte kort fordelt på statens høyfjellsalmenninger, bygdealmenninger, statens skogforvaltninger og private eiendommer både i alt og fylkesvis.

Forslag til utbygging av skog- og jaktstatistikken

I denne oversikt over forslag til utbygging av skog- og jaktstatistikken har jeg i første rekke påpekt de mest aktuelle oppgaver som Byrået bør ta initiativet til å få gjennomført. De oppgaver som Byrået allerede har i arbeid, er nevnt bare når det foreslås omlegginger av betydning for arbeidsmengder og omkostninger.

Under omtalen av den enkelte arbeidsoppgave er det forsøkt å påpeke hvordan den kan løses, hvilket grunnmateriale oppgavene bør bygge på, hvordan dette kan skaffes og en antydning av den videre bearbeiding.

I bemerkninger for "Forslag til utbygging av statistikken" sier Komitéen for skogstatistikk følgende:

"For å dekke behovet for skogstatistiske oppgaver tilfredsstillende, vil det etter komitéens oppfatning være nødvendig å gjennomføre fullstendige skogbrukstallinger med 10 års mellomrom".

Videre fremholdes det:

"Komitéen mener at det bør utgis en årlig skogstatistisk publikasjon (årbok) som så langt som mulig omfatter alle skogstatistiske oppgaver som foreligger."

De to arbeidsoppgaver som Komitéen for skogstatistikken har påpekt, er av så grunnleggende betydning for det videregående arbeid med skogstatistikken at de må søkes gjennomført så snart som mulig.

Fullstendige skogbrukstallinger. De fullstendige tallinger skal i første rekke gjøre rede for produksjonsgrunnlaget i skogbruksnæringen og vise hvordan stillingen er i øyeblikket. Dette gir utgangspunkt for det videre arbeid i administrasjon og organisasjoner. Samtidig skal de fullstendige

tellinger gi den nødvendige tilknytning for representative undersøkelser som det er behov for å utføre i periodene mellom de fullstendige tellinger.

Fullstendige tellinger er både arbeidskrevende og kostbare å gjennomføre, så det kan være aktuelt å spørre om det er behov for å gjennomføre slike undersøkelser hvert 10. år. I skogbruket har man flere relativt ganske stabile faktorer, men i moderne skogbruk skjer forandringene meget hurtigere enn før. Vi behøver bare å nevne kulturarbeidene, skogreisningen i kyststrøkene og mekaniseringen med derav følgende omlegging i driftsmåtene. En må da regne med at tellingsresultatene blir foreldet i løpet av en 10-årsperiode, så resultatene bør føres ajour. Særlig klart vil dette komme fram når en ser på betydningen av skogbruket for andre næringer og samfunnet i sin helhet. En behøver bare å nevne forholdet til jordbruket, arbeidsmarkedet i bygdene, skogen som råstoffleverandør til noen av våre største industrigrupper, som igjen er av våre største eksportnæringer. Sett på bakgrunn av de krav dette stiller til skogbruket, må det være av aller største betydning å gjøre denne næring så effektiv som mulig. For å kunne gjøre det, må man ha et sikkert grunnlag å gå ut fra i det videre arbeid, og dette grunnlag skal statistikken skaffe.

Det er nevnt foran at de fullstendige tellinger også skal gi den nødvendige tilknytning for representative undersøkelser i periodene mellom tellingene. Jo lengre tid det går mellom den fullstendige telling og tidspunktet for de representative undersøkelser, jo usikrere blir de beregnede resultater av disse. For å kunne få godt utbytte av representative undersøkelser, bør det derfor være høyst 10 år mellom de fullstendige tellinger.

Den siste fullstendige skogbrukstelling ble holdt 1. september 1957. Med 10 års mellomrom vil neste telling komme i 1967. Så vidt en kan se er det ingen grunn til å endre tellingsdatoen.

I 1957 var herredsskogrådene oppnevnt som tellingsstyrer og foresto innsamlingsarbeidet ute i distriktene. Jeg anser dette for å være den beste ordning. En antar videre at eierforholdet fortsatt bør legges til grunn som tellingsenhet, og at oppgavene som skal gis i sine hovedtrekk blir som i 1957. Spørsmålet om dette må selvsagt forelegges de institusjoner og organisasjoner som oppgavene har størst interesse for.

Bearbeidingen bør som i 1957 skje i Byrået og foregå maskinelt.

Skogstatistisk publikasjon. En skogstatistisk publikasjon (årbok) skal i første rekke tjene til å gjøre kjent de foreliggende statistiske resultater så snart som mulig, slik at administrasjon, institusjoner og enkeltpersoner kan gjøre seg nytte av oppgavene i sitt arbeid. Det er derfor viktig at resultatene fremlegges snarest mulig.

For å lette arbeidet med publiseringen av skogstatistikken og få samlet denne på ett sted, har Byrået utgitt serien Skogstatistikk. Hittil foreligger bare to hefter i serien og med års mellomrom. Tredje hefte er under trykning. Dette har ført til at den skogstatistikk Byrået selv utarbeider ikke har vært publisert så snart som ønskelig. De viktigste resultater av Byråets skogstatistikk har nok vært publisert i Statistisk ukehefte og i Statistisk årbok, men her får man ikke med nødvendige detaljer, og av kommentarer er det ubetydelig. I Ukeheftet er oppgavene dessuten spredt over en rekke numre.

Utenom Byrået blir det samlet inn og utarbeidet en rekke forskjellige statistiske opplysninger om skogbruksnæringen og foredlingsindustriene. Disse oppgaver publiseres i forskjellige publikasjoner som til dels kan være lite kjent utenom en engere krets. I den opprinnelige plan for serien Skogstatistikk var det forutsatt at statistikk utarbeidd av andre institusjoner og organisasjoner, som f.eks. Skogdirektoratet og Landsskogtakseringen, skulle tas med. Selvsagt bare i utdrag, men det fører til en del merarbeid for Byrået ved at det ofte blir nødvendig med ny oppstilling og særskilte kommentarer.

Komitéen for skogstatistikk antyder i sin innstilling at med årlig utgave av Skogstatistikk, vil det foreligge mulighet for at skogdirektørens årsmelding kan reduseres noe. Spørsmålet om det må i tilfelle avtales særskilt mellom skogdirektøren og Byrået.

På bakgrunn av det som er nevnt foran, anser jeg det som en av Byråets aller viktigste oppgaver i det videre arbeid med skogstatistikken å få årlig utgave av Skogstatistikk og å gjøre publikasjonen så omfattende som mulig.

Det bør nevnes at det alt er skissert en plan for overgang til årlig Skogstatistikk. Skogstatistikk 1957-1960 er nå under trykning og vil foreligge ferdig ved årsskiftet 1963-1964. Det utarbeides deretter snarest mulig utgave for 1961-1962, og fra og med 1963 går en over til årlig publikasjon.

I planen inngår videre at serien Skogavvirking opphører med den sist utsendte publikasjon for årene 1958-59 til 1960-61. Avvirkingsoppgavene for driftsåret 1961-62 tas med i Skogstatistikk 1961-1962 og avvirkingen i 1962-63 i utgaven for 1963 osv.

De skogstatistiske oppgaver som Byrået selv utarbeider, for f.eks. driftsåret 1962-63 og kalenderåret 1963, vil foreligge i 2. og 3. kvartal av 1964. Med nok hjelp til arbeidet skulle det da være mulig å få manuskript til Skogstatistikk 1963 ferdig i slutten av 1964.

Skogavvirkingsstatistikk. For oppgavene over avvirkingen til salg har mengdene vært spesifisert etter virkesgrupper (sortimenter). Det har vært reist krav om å få disse oppgaver spesifisert både etter virkesgrupper og kjøper-

grupper. Dette må skje allerede på første trinn av innhenting hos herredsskogrådene. Da innsamlingen foretas av skogoppsynet, må saken tas opp med Skogdirektoratet og løses av dette. For Byrådet vil en sterkere spesifisering først gjøre seg gjeldende ved bearbeidningen og registreringen av materialet og ved publiseringen. Arbeidsmengden vil øke mest på assistentnivået, men ved et godt opplegg av skjemaer og arbeidsmetoder skulle merarbeidet bli av rimelig størrelse.

Driftsutgifter i skogbruket. Driftsutgiftene i skogbruket har avgjørende betydning for skogbrukets økonomi. Oppgavene over størrelsen av driftsutgiftene, både absolutt og relativt, har derfor vært utgangspunkt for en rekke diskusjoner av økonomisk og næringspolitisk karakter. Det videre arbeid med denne statistikk er således en sentral arbeidsoppgave som bør tas opp og løses så snart som mulig, og jeg mener at Byrådet bør gjøre det.

De beregninger over driftsutgiftene som er utført hittil, bygger vesentlig på tariffen for skogbruket, men utenom tariffen har skogbruket en rekke utgifter, både direkte og indirekte, som det har vært få holdepunkter for å fastsette. Disse utgifter, som antakelig utgjør langt opp mot en tredjepart av alle driftsutgifter, har derfor vesentlig vært skjønsmessig ansatt.

På grunn av de sterkt vekslende skogs-, drifts-, eiendoms- og klimaforhold vil driftsutgiftene variere betydelig. For i noen grad å dekke disse variasjoner, opererer tariffen i stor utstrekning med prosentvise tillegg. Disse forhold gjør at beregningene over skogbrukets driftsutgifter må bli svært summariske, og at det så å si har vært umulig å få fram distriktsvise vekslinger.

For å få fastsatt driftsutgiftene i skogbruket må en ganske sikkert legge regnskapsoppgaver til grunn. Det blir da spørsmål om det er mulig å få slike regnskaper, om det kan fås mange nok til å dekke behovet og på hvilken måte oppgavene kan skaffes.

Muligheten for å få regnskapsmessige oppgaver over driftsutgiftene i skogbruket vil i høy grad bero på hvilke krav det stilles til slike oppgaver, og disse krav vil også være avgjørende for om det kan fås oppgaver nok. Det er sikkert mulig å få regnskapsoppgaver som oppfyller selv ganske vidtgående krav til fullstendighet, men slike oppgaver antas vesentlig bare å kunne gis av de større skogbedrifter med et godt utbygd kontorhold. For mindre skogeiendommer, hvor kanskje eieren selv forestår det hele, vil en relativt sjelden kunne få oppgaver som dekker særlig vidtgående detaljering.

Alle som har særskilt liknet skog, skal utfylle og sende inn til likningsvesenet en særskilt "næringsoppgave" for skogbruk. I denne får man en oversikt over utgiftene i siste kalenderår, mens det gis oppgave over driftskvantum for

siste driftsår. Utgiftspostene er lite spesifisert, særlig for utgiftene utenom hogst og kjøring, men en får rammen om alle utgiftene. Det har vært spørsmål fra Byrået om utlån av næringsoppgavene for likning av skogbruk til statistisk bearbeiding, men dette ble avslått av Riksskattestyret.

For nærmere undersøkelse av spørsmålet om en bedre statistikk over driftsutgiftene i skogbruket, antar jeg at Byrået bør utarbeide forslag til plan for undersøkelsen. Denne bør utarbeides i samarbeid med Institutt for Skogøkonomi, Skogbrukets Arbeidsgiverforening, Norges Skogeierforbund og Skogbruksforeningen av 1950. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Skogdirektoratet bør antakelig også tas med i samarbeidet.

På hvilken måte oppgavene skal innsamles bør ses i sammenheng med de krav som stilles til hvor fullstendig en vil registrere distriktsvise og driftsmessige variasjoner og hvor godt en vil underbygge resultatene. Med et representativt utvalg på grunnlag av Skogbrukstelingens materiale vil en dekke hele landet og alle eiendomsstørrelser. Begrenses oppgavene til å gjelde skogeiendommer med mer enn 100 dekar - i alt ca. 68 000, vil en med 10 prosent utvalg få et relativt rimelig antall oppgaver å arbeide med.

En annen vei for innhenting av oppgaver over driftsutgiftene er å gå gjennom de lokale skogeierforeninger. En antar at både Norges Skogeierforbund og Skogbruksforeningen av 1950 er så interessert i en god statistikk over driftsutgiftene i skogbruket at de vil støtte en slik plan. En antar at en med denne framgangsmåte vil få færre oppgaver, men sannsynligvis kommer en da i forbindelse med de skogeiere som er de mest interesserte og som kan gi de fullstendigste opplysninger. Det er også mulig at en først bør gå denne vei som et forsøk på å finne fram til den beste utforming av skjema og arbeidsmåte.

Statistikken over driftsutgiftene bør være årlig.

Driftsforholdene i skogbruket. En del av de oppgaver som hører inn under driftsforholdene, som opplysninger om skogshusvær, skogsveier, bruk av hester, lastebiler og traktorer, vil det være naturlig å ta med under de fullstendige skogbrukstellingene. Det er imidlertid en rekke andre oppgaver for belysning av driftsforholdene som det vil være best å få klarlagt ved særskilte undersøkelser og som i så fall må utføres et par ganger i perioden mellom de fullstendige tellinger.

Av oppgaver utenom det som kunne tas med i de fullstendige tellinger til belysning av driftsforholdene, kan nevnes skogens beliggenhet (avstand) fra husene på eiendommen (gården), terrengforholdene i skogen, avstand til leveringssted på elvebakke, jernbanestasjon, bilvei, fabrikkomt, og hvilke av disse som er vanlig brukt for levering av tømmer og ved. Hva slags sortimenter som blir levert og om dette leveres barked eller ubarked. Om arbeidskraften består av

egen (gårdens) hjelp, og om dette er familiehjelp eller fast leid hjelp eller om det er arbeidshjelp leid for en bestemt del av driftsarbeidet, som hogst eller kjøring. Hvor arbeidshjelpen bør under skogsarbeidet og bostedets avstand fra arbeidsstedet i skogen. Litt om arbeidsredskap til hoggeren (motorsag), og om lunningen foregår med hest eller med vinsj, framkjøring med hest, traktor eller lastebil.

Oppgavene over driftsforholdene kan lett kombineres med skjemaet for driftsutgiftene. Da disse siste bør være årlige, mens spørsmålene om driftsforholdene blir nødvendige bare med års mellomrom, blir det eventuelt mulighet for å koble skjemaet for driftsutgifter sammen med andre periodiske oppgaver. En kan her tenke på særlige opplysninger om arbeidshjelpens fortjeneste og arbeidsprestasjoner og arbeidsdagens lengde og inndeling m.v.

Av andre oppgaver som kunne tenkes tatt opp som særoppgave i forbindelse med driftsutgiftene, har vi spørsmål om levering av forskjellige slags sorter, deres priser, driftsomkostninger og leveringsbetingelser m.v. I tillegg kan videre antydes spørsmål som angår driftskombinasjonen jordbruk-skogbruk. Selv om dette berører jordbruket like meget som skogbruket, kan en ikke se bort fra aktualiteten av saken, og at den kanskje ligger best til rette for å løses på denne måte.

Forbruket av trevirke på gårdene. Det har som nevnt før vært utført to særundersøkelser over forbruket av trevirke på gårdene, nemlig for driftsårene 1936-37 og 1952-53. Dessuten var det ved Skogbrukstelingen 1927 gitt oppgaver over avvirking til hjemmeforbruk og ved Skogbrukstelingen 1957 gitt oppgaver over framdravet trevirke til husbehov. Denne siste oppgave er bearbeidet særskilt, så resultatene kan sammenliknes med de to tidligere særundersøkelser.

Spørsmålet om nye oppgaver over husbehovsforbruket har vært reist flere ganger. Saken må ses i sammenheng med oppgavene over avvirkingen i det hele. Da de oppgaver som foreligger viser en betydelig nedgang i husbehovsvirket, kan det få stor betydning for forsyningen av trevirke til industrien. Jeg vil derfor anbefale at Byrådet tar opp arbeidet med å få gjennomført regelmessige undersøkelser over forbruket av trevirke på gårdene.

Undersøkelsen over husbehovsvirket bør som ved de tidligere undersøkelser legges opp som representativ telling, men da den berører forbruket også på eiendommer uten eller med ubetydelig areal av egen skog, kan den ikke bygge på utvalg fra Skogbrukstelingen, men må få utvalg av bruk fra jordbrukstellingene. Undersøkelsen må således legges opp som en helt selvstendig telling. Spørsmålet om hvor ofte den bør foretas og eventuell utvalgsprosent bør drøftes nærmere med de interesserte organisasjoner, og i første rekke med Institutt for skogøkonomi. Min oppfatning er at undersøkelsene over forbruket av trevirke til

husbehov bør komme igjen hvert 3. til hvert 5. år. Undersøkelser over husbehovsforbruket bør stort sett legges opp på samme måte som før, med spesifisering etter virkesgrupper og treslag, eget og innkjøpt virke og oppgaver for de enkelte bruk over folketall og fyringssteder. Med et utvalg på 10 prosent av bruk med over 5 dekar jordbruksareal får en ca. 20 000 oppgaver.

Arbeidskraften i skogbruket. I folketellingene har man oppgaver over antall skogsarbeidere, og i Arbeidsdirektoratets statistikk foreligger det månedsvise tall over sysselsettingen i skogbruket. Likeså har skogdirektørens rapporter om tømmerdriften en oppgave over antall hoggere seks ganger i driftsesongen. Oversikter over disse oppgaver bør utarbeides og tas inn i Skogstatistikk.

Oversikt over den samlede arbeidsmengde ble gitt i Skogbrukstillingen 1957 og bør fortsatt tas med i de fullstendige tellinger.

I avsnittet om Driftsforholdene i skogbruket er det berørt visse oppgaver om skogsarbeiderne. Det er imidlertid ett forhold som har vært diskutert flere ganger, og det er oppgaver over årsfortjeneste for skogsarbeidere. Vi har riktignok oppgaver over den gjennomsnittlige dagsfortjeneste, men da vi ikke kjenner til antall dagsverk skogsarbeide i året og heller ikke annen inntekt for skogsarbeidere, har det ikke vært mulig å skaffe holdbare opplysninger om årsfortjeneste. Spørsmålet om denne bør derfor tas opp til undersøkelse.

I forbindelse med oppgavene over arbeidsmengden er det av stor interesse å få oppgaver over arbeidsulykkene i skogsarbeidet. Rikstrygdeverket og arbeidsinspektøren for skogbruk har oppgaver over dette, og disse opplysninger bør bearbeides og tas med i Skogstatistikk.

Jaktstatistikk. Utenom oppgavene over rovvilt- og storviltjakten foreligger det en del oppgaver over innløste kort for viltrygdavgift, fellings- og geværavgifter for storviltjakten m.v. Oversikt over disse ting bør utarbeides og tas inn i Skogstatistikk. Det mangler imidlertid helt statistikk over omfanget og utbyttet av småviltjakten. Her foreligger det nå mulighet for en begynnende statistikk.

Etter at lov om viltstell, jakt og fangst trådte i kraft i 1952, er det dannet en rekke jakt- og grunneierforeninger som utsteder jaktkort og med krav om at de som får kort må gi rapport om utbyttet. Selv om disse oppgaver ennå omfatter bare relativt små arealer, gir de grunnlag for beregninger over gjennomsnittlig avkastning. En må regne med at disse oppgaver vil stige raskt i antall. Særlig når jaktlovens bestemmelser om sams jaktområder blir gjennomført etter hvert.

Arbeidet med denne del av jaktstatistikken bør derfor tas opp med det første. Her må en søke samarbeid med Kontoret for viltstell, jakt og fangst, Statens Viltundersøkelser og Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Utenom de arbeidsoppgaver Byrået allerede utarbeider var det så vidt nevnt foran at kontoret hadde påbegynt arbeidet med statistikk over tømmer- og skurlastmåling. Grunnmaterialet til disse oppgaver foreligger i beretningene fra de enkelte tømmermålinger (opprettet etter lov om tømmermåling av 1928), og fra de enkelte skurlastmålinger (opprettet etter lov "om annamning av skurdlast" av 1930).

I Byråets statistikk over industri og utenrikshandel foreligger det også en rekke oppgaver som det er av største interesse å utarbeide oversikter over og ta inn i Skogstatistikk. Fra industristatistikken bør det gis oppgaver for de bedriftsgrupper som bruker trevirke som råstoff, med oppgaver fordelt på de enkelte grupper over antall bedrifter, deres forbruk av trevirke og produksjon. Fra utenrikshandelen bør det utarbeides oversikt for inn- og utførsel av trevirke og treforedlingsprodukter i mengde og verdi og gjennomsnittspriser for de viktigste produkter.

Sammenfatning. Foran har jeg gjennomgått de viktigste arbeidsområder innen skogstatistikken som Byrået bør arbeide for å få gjennomført. Punktvis er det følgende oppgaver:

1. Fullstendige skogbrukstallinger hvert 10. år. Den førstkomende i 1967.
2. Skogstatistikk utgis som årlig publikasjon fra og med 1963. Publikasjonen om skogavvirking innarbeides i Skogstatistikk, og den utvides til å omfatte oppgaver fra industri- og handelsstatistikk m.v.
3. I samarbeid med skogdirektøren gjennomføres en omlegging av avvirkingsstatistikken så oppgavene spesifiseres både på virkes- og kjøpergrupper.
4. Det gjennomføres nye undersøkelser over forbruket av trevirke på gårdene.
5. Det settes i gang en årlig statistikk over driftsutgiftene i skogbruket.
6. Undersøkelse over driftsforholdene i skogbruket tas opp som periodiske tellinger. Disse og eventuelt andre særundersøkelser gjennomføres i forbindelse med de årlige undersøkelser over driftsutgiftene.
7. De foreliggende oppgaver over arbeidskraften i skogbruket bearbeides, og det legges sterk vekt på å få belyst skogsarbeidernes årsfortjeneste. Det søkes nærmere kontakt med arbeidsinspektøren for skogbruk for oversikter over arbeidsulykker i skogbruket.
8. Det innledes nærmere samarbeid med Viltstellkontoret for utvidelse av jaktstatistikken, og det legges særlig vekt på å få oversikt over jaktens omfang og betydning.